

TROMS FYLKESKOMMUNE

Nordreisa videregående skole

Ráissa joatkkaskuvla

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep

0030 OSLO

Deres ref.	Saknr.	Telefaks	Dato
	04/00212	77 76 53 73	11.06.2004
Vår ref.	Arkiv	Tlf. dir.innvalg	Saksbehandler
006538/04	B00	77 77 01 00	Mikkel A. Bongo

Oppgis ved alle henv.

Høringsuttalelse om rapporten Kvensk – språk eller dialekt?

Vedlagt dette brevet følger uttalelsen fra finsklærerne i Nordreisa. En av de fem, Bente Imerslund, er ansatt på vår skole. Vi er enige i finsklærernes uttalelse. Fordi vi primært er opptatt av den faglige og pedagogiske situasjonen, vil vi tilføye følgende:

En av hensiktene med et kvensk skriftspråk er at det skal være nærmere kvenenes talespråk enn det riksfinsk er. Hvis et kvensk skriftspråk skal ha elementer fra alle kvenområdene, vil dette nye skriftspråket for folk i våre områder bli like fremmed som finsk skriftspråk er i dag. Da kan man forverre situasjonen for en svak gruppe. I faget Finsk som 2. språk legges det stor vekt på kvensk kulturkunnskap. Elevene lærer også om den lokale varianten av det finske språket.

Elevene har to hovedgrunner for å velge faget finsk. De vil få bedre kjennskap til forfedrenes kvenske kultur og de vil lære finsk språk med de muligheter det åpner for studier og arbeid i Finland. Et evt. kvensk språk vil ikke gi de samme mulighetene. Om noen ganske få år er det ingen i Nord-Troms som elevene kan snakke kvensk med.

Med jernteppets fall har det også blitt en økt bevissthet om hvordan man kan greie seg med finsk språk i Nord-Estland. I Nordvest-Russland er det titusener av finskelever i skoleverket og det finnes mange miljøer hvor finsk er talespråket. Vår finsklærer arbeider nå med lærestoff om de østersjøfinske folkene i Russland. Stoffet er primært tenkt brukt for 2. språkelever i videregående skole. Læreren har tidligere skrevet boka "Finske stedsnavn i Nordreisa" og arbeider nå med oppfølgeren, "Finske personnavn i Nordreisa".

Nordreisa videregående har hatt finskundervisning siden 1977. Da var det finsk som C-språk - fremmedspråk. Midt på 1990-begynte vi å få elever som hadde hatt finsk som 2. språk i grunnskolen. Vår skole rekrutterer elever fra flere kommuner, men de fleste finskelevene er fra Nordreisa. Det har vært mye turbulens omkring finskfaget i grunnskolen i Norge, og spesielt mye i Nordreisa. Elevenes faglige grunnlag etter endt ungdomsskole har vært svært varierende.

Vi tror en oppsplitting av denne lille svake elevgruppa i to deler, finsk og kvensk, kan skape enda vanskeligere og mer uryddige forhold.

Ut fra våre forutsetninger oppfatter vi ikke kvensk som et eget språk. Vi vil fortsette å undervise i Finsk som andrespråk med stor vekt på kvensk kulturkunnskap. Vi ønsker ikke at forholdene for dette faget skal bli enda vanskeligere.

Med vennlig hilsen

Mikkel Anders Bongo
rektor

*Kopi: Fylkesmannen i Troms
Utdanningsavdelingen
Postboks 6105,
9291 Tromsø*

Finsklærerene i Nordreisa
09.06.04
v/Asveig Hasselberg
9151 Storslett

Høringsuttalelse om rapporten "Kvensk - språk eller dialekt?"

En svakhet ved rapporten er at Hyldenstam har intervjuet bare de som i utgangspunktet synes at kvensk skal bli et skriftspråk. Dermed mister rapporten mye legitimitet.

Kort historikk

De finskættede i Nord-Troms har alltid kalt språket sitt for finsk. De hadde med seg sitt finske språk og laget ikke noe nytt språk i Nordreisa. Når de ikke hadde ord for et fenomen, tok de gjerne norske ord og føyde til i-ending. Det finske språket i Nordreisa er også påvirket av samisk. "Å kvenske" var å snakke dårlig norsk. Helt fram til 1970-tallet hadde lestadianerne husforsamlinger på både finsk, samisk og norsk.

Fokusering på kvensk positivt

Vi ser det som positivt at det kvenske kommer i fokus. Det skaper økt bevissthet om egen kultur og kan styrke identitetsfølelsen hos kvenene. Hilde Sollids doktoravhandling høsten 2003 om finsk påvirkning på det norske språket i Nordreisa har vakt stor interesse. Den og annen forskning omkring kvenske forhold i Nordreisa har bidratt til at man ser på det språklige mangfoldet som en rikdom, ikke som noe mindreverdige. Drivkraften hos foreldrene når de velger finsk for sine barn er den kvenske bakgrunnen og ønsket om å lære mer om egen kultur. De ser også nytteverdien av det finske språket i dag. Kvensk dialekt er ikke lenger i bruk i Nordreisa og om noen ganske få år har elevene ingen de kan snakke kvensk med.

Manglende interesse for utdanning i kvensk

Universitetet i Tromsø forsøkte høsten 2002 å sette i gang et studietilbud med kvensk grunnfag. Så vidt vi vet, var det bare to søkere og studiet kom ikke i gang. Det var da fem studenter fra Nordreisa som hadde fullført finsk semesteremne denne våren, men ingen av dem ønsket å fortsette med kvensk. En av grunnene til den manglende interessen kan være at de som fortsatt snakker kvensk dialekt i Nordreisa er godt over 80 år. Ifølge L 97 skal finskelevnene oppnå funksjonell tospråklighet, betingelsen for det er at det er to levende språk, i dette tilfellet norsk og finsk.

Den praktiske skolehverdagen

14 år etter at Finsk som 2. språk ble satt i gang i grunnskolen i Norge har man eget lærestoff i faget bare på Internett og selv ikke det er fullført.

Vårt forslag:

Faget bør fortsatt hete Finsk som 2. språk. Det må bevilges mer ressurser til etterutdanning av lærere og til utvikling av læremidler i finsk språk og kvensk kultur. Det må bli mer forpliktende å følge opp intensjonene i dagens læreplan om lokal kvensk kultur i undervisningen.

Asveig Hasselberg

Aimo Kalinin

Liv Andersen

Kai Lyng

Bente Imerslund

Med vennlig hilsen

Mikkel A. Bongo
rektor

Mikkel A. Bongo
rektor